

Державна податкова
служба України

Головне управління ДПС у Чернігівській області

Щодо декларування акцизного податку

З метою належного декларування податкових зобов'язань з акцизного податку та врахування у податковій звітності норм Закону України від 30 листопада 2021 року № 1914-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» (далі - Закон № 1914) повідомляємо наступне.

Законом № 1914 до Податкового кодексу України (далі - Кодекс) внесено зміни, зокрема, в частині адміністрування акцизного податку, а саме:

з 01 січня 2022 року набрали чинності норми щодо:

встановлення, що зіпсовані, знищені товари або товари, наявність чи місцезнаходження яких не підтверджено суб'єктом господарювання, у тому числі товари, нестача яких виявлена за результатами інвентаризації, проведеної суб'єктом господарювання роздрібною торгівлі, вважаються проданими безпосередньо громадянам та іншим кінцевим споживачам для їх особистого некомерційного використання і відповідно підлягають оподаткуванню акцизним податком з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів у розмірі 5 відсотків. Дія цієї норми розповсюджується на платників акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання удосконалення механізму припинення накопичення залишків тютюнових виробів оподаткованих за нижчими (попередніми) ставками акцизного податку, шляхом впровадження оподаткування протягом трьох звітних місяців поспіль, що передують місяцю, в якому підвищуються ставки акцизного податку на тютюнові вироби, тютюн та промислові замітники тютюну, з обсягів реалізації на внутрішньому ринку та/або ввезення на митну територію України імпортерами, що перевищує 115 відсотків середньомісячного обсягу реалізації на внутрішньому ринку такої продукції або її ввезення таким підприємством – виробником та/або імпортером за попередні дев'ять місяців, що передують трьома звітними місяцями поспіль, що передують місяцю, в якому підвищуються ставки акцизного податку на тютюнові вироби, тютюн та промислові замітники тютюну, акцизним податком із застосуванням коефіцієнта 1,5;

запровадження тимчасово на 2022 рік касового методу визначення податкових зобов'язань для виробників електричної енергії, на яких покладені спеціальні обов'язки для забезпечення загальносуспільних інтересів, відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії»;

з 01 березня 2022 року:

ставки акцизного податку на алкогольні напої збільшуватимуться на 5 відс. з урахуванням індексу споживчих цін за 2020 рік;

зміниться ставка акцизного податку на пиво з 2,78 гривні за 1 літр на 59,82 гривні за 1 літр 100-відсоткового спирту (з урахуванням індексу споживчих цін за 2020 рік - 5 відс.);

з дня набрання чинності змінами до Бюджетного кодексу України в частині запровадження механізму зарахування акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів - тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, до місцевих бюджетів:

переноситиметься на виробників та імпортерів тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, нарахування та сплата акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі тютюнових виробів, який сьогодні сплачується суб'єктами роздрібною торгівлі.

У зв'язку з цим Державна податкова служба України повідомляє.

Згідно з абзацом другим п. 46.6 ст. 46 Кодексу до визначення нових форм декларацій (розрахунків), які набирають чинності для складання звітності за податковий період, що настає за податковим періодом, у якому відбулося їх оприлюднення, є чинними форми декларацій (розрахунків), чинні до такого визначення.

Відповідно до п. 46.1 ст. 46 Кодексу податкова декларація, розрахунок - це документ, що подається платником податків контролюючому органу у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання. Додатки до податкової декларації є її невід'ємною частиною.

Статтею 223 Кодексу встановлено, що базовий податковий період для сплати акцизного податку відповідає календарному місяцю.

Нагадуємо, що відповідно до п. 49.2і ст. 49 Кодексу платники, визначені п.п. 212.1.15 п. 212.1 ст. 212 Кодексу, а також платники, які мають чинні (у тому числі призупинені) ліцензії на право здійснення діяльності з підакцизною продукцією, яка підлягає ліцензуванню згідно із законодавством, зобов'язані за кожний встановлений Кодексом звітний період подавати податкові декларації незалежно від того, чи провадили такі платники господарську діяльність у звітному періоді.

До внесення змін до форми декларації акцизного податку та набрання ними чинності пропонуємо платникам акцизного податку здійснювати декларування податкових зобов'язань таким чином.

Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів (розділ Д декларації акцизного податку, додаток 6)

Відповідно до абзацу дев'ятнадцятого п.п. 14.1.212 п. 14.1 ст. 14 Кодексу для цілей оподаткування акцизним податком з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів зіпсовані, знищені товари або товари, наявність чи місцезнаходження яких не підтверджено таким суб'єктом господарювання, у тому числі товари, нестача яких

виявлена за результатами інвентаризації, проведеної суб'єктом господарювання роздрібної торгівлі (у тому числі на вимогу контролюючого органу, надану згідно з п.п. 20.1.9 п. 20.1 ст. 20 Кодексу під час перевірки контролюючим органом), вважаються проданими безпосередньо громадянам та іншим кінцевим споживачам для їх особистого некомерційного використання. Ця норма не застосовується до випадків, передбачених п. 216.3 ст. 216 Кодексу (товар втрачено за форс-мажорних обставин і його використання на митній території України є неможливим, або з причини, пов'язаної з природним результатом).

Податкові зобов'язання з акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів у разі виявлення платником втрат (нестач), зазначених у абзаці дев'ятнадцятому п.п. 14.1.212 п. 14.1 ст. 14 Кодексу, виникають у такого платника податку з дати складення відповідного документа, що засвідчує такі факти (п. 216.9 ст. 216 Кодексу).

Розрахунок податкових зобов'язань здійснюється платником податку у додатку 6 «Розрахунок суми акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів» до декларації акцизного податку.

При складанні додатка 6 до декларації акцизного податку за звітний період, у якому складено документ, що засвідчує факт зіпсування, знищення товарів або непідтвердження наявності чи місцезнаходження товарів (нестача), з метою оподаткування вартість такого товару (товару за яким виявлено нестачу) додається до вартості відповідного підакцизного товару, який реалізовано у роздрібній торговельній мережі та у мережі громадського харчування. Наприклад, за результатами інвентаризації у магазині виявлено нестачу 10 пляшок пива на суму 225 гривень. Відповідні документи за результатами інвентаризації складено у січні місяці. Отже, зазначена нестача товару (пива) відображається у декларації, яка складається платником податку за січень місяць. Вартість пива 2250 грн, нестача якого виявлена, додається у додатку 6 до вартості (з податком на додану вартість та без урахування акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів) підакцизних товарів, що реалізовані у звітному періоді у роздрібній торговельній мережі та у мережі громадського харчування (гр. 3) по рядку 1.3 «Пиво».

Згідно з п. 46.4 ст. 46 Кодексу платник податків може подати у разі необхідності доповнення до такої декларації, які складені за довільною формою, що вважатиметься невід'ємною частиною податкової декларації. Таке доповнення подається з поясненням мотивів його подання. Платник податків, який подає звітність в електронній формі, подає таке доповнення в електронній формі.

Зазначене доповнення до декларації акцизного податку подається у додатку 10 до декларації акцизного податку.

Отже, пропонуємо платникам акцизного податку у разі наявності зіпсованих, знищених товарів або товарів, наявність чи місцезнаходження яких непідтверджено (нестач), зазначених у абзаці дев'ятнадцятому п.п. 14.1.212 п. 14.1 ст. 14 Кодексу, подавати додаток 10 до декларації акцизного податку з наведенням вартості втраченого товару або товару, нестача якого виявлена, у розрізі видів підакцизних товарів.

Зазначаємо, що з набуттям чинності змін до Бюджетного кодексу України згідно з абзацом сьомим п. 1 розділу II «Прикінцеві положення» Закону № 1914 суб'єкти господарювання роздрібної торгівлі, які здійснюють реалізацію тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, у роздрібній мережі, акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів не сплачуватимуть і норма, встановлена абзацом дев'ятнадцятим п.п. 14.1.212 п. 14.1 ст. 14 Кодексу, на них не розповсюджуватиметься. Отже, місяць набуття чинності (крім випадку, якщо зміни набуватимуть чинності з першого числа звітного місяця) змінами до Бюджетного кодексу України буде останнім звітним періодом, за який у платника акцизного податку, визначеного п.п. 212.1.1 п. 212.1 ст. 212 Кодексу, виникатиме обов'язок щодо звітування та сплати акцизного податку з реалізації тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах.

При цьому, починаючи зі звітного періоду з якого набиратимуть чинності зміни до Бюджетного кодексу України, згідно з абзацом сьомим п. 1 розділу II «Прикінцеві положення» Закону № 1914, обов'язок щодо оподаткування акцизним податком з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів зіпсованих, знищених товарів або товарів, наявність чи місцезнаходження яких не підтверджено суб'єктом господарювання, у тому числі товари, нестача яких виявлена за результатами інвентаризації, проведеної у роздрібній торгівлі, виникатиме у виробників/імпортерів тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, визначених п.п. 212.1.17 п. 212.1 ст. 212 Кодексу.

Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів (тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах) – до набирання чинності змінами до Бюджетного кодексу України

Законом № 1914 вносяться зміни до п. 212.1 ст. 212 Кодексу, якими передбачається обов'язок зі сплати акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, перенести з суб'єктів роздрібної торгівлі на виробників та імпортерів.

Звертаємо увагу, що згідно з абзацом сьомим п. 1 розділу II «Прикінцеві положення» Закону № 1914 зміни до підпунктів 212.1.11, 212.1.17 п. 212.1 ст. 212, підпунктів 213.1.9, 213.1.14 п. 213.1 ст. 213, п.п. 214.1.5 п. 214.1 ст. 214, п.п. 215.3.10 п. 215.3 ст. 215, п. 216.14 ст. 216, п. 221.7 ст. 221 Кодексу набирають чинності з дня набрання чинності змінами до Бюджетного кодексу України в частині запровадження механізму зарахування акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів - тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, до місцевих бюджетів.

Отже, до прийняття відповідних змін до Бюджетного кодексу України платниками акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, є суб'єкти

господарювання, які здійснюють реалізацію підакцизних товарів у роздрібній торгівлі.

Акцизний податок з електричної енергії (розділ Е декларації акцизного податку, додаток 7)

Пунктом 38 підрозділу 5 розділу XX Кодексу для платників податку, визначених у п.п. 212.1.13 п. 212.1 ст. 212 Кодексу, що є виробниками електричної енергії, на яких покладені спеціальні обов'язки для забезпечення загальносуспільних інтересів відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі - виробники електричної енергії, на яких покладені спеціальні обов'язки), датою виникнення податкових зобов'язань з акцизного податку на операції з реалізації електричної енергії визначено:

тимчасово з 01 січня 2022 року до 31 грудня 2022 року включно - дата зарахування (отримання) коштів на банківський рахунок або дата отримання інших видів компенсацій за реалізовану електричну енергію;

з 01 січня 2023 року - дата підписання акта приймання-передачі електроенергії згідно з п. 216.10 ст. 216 Кодексу (для електричної енергії, реалізованої починаючи з 01 січня 2023 року) та дата зарахування (отримання) коштів на банківський рахунок або дата отримання інших видів компенсації (для електричної енергії, реалізованої у період з 01 січня 2022 року до 31 грудня 2022 року включно).

Відповідно до додатка 1 до Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05 червня 2019 року № 483 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 11 серпня 2021 року № 859), до виробників електричної енергії, на яких покладено спеціальні обов'язки для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, належать:

Державне підприємство «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом» (виробник електричної енергії на атомних електростанціях);

ПрАТ «Укргідроенерго» (виробник електричної енергії на гідроелектростанціях).

Зазначені платники податку у порядку, встановленому п. 49.2 і ст. 49, ст. 223 Кодексу, у складі декларації акцизного податку подають до контролюючих органів розділ Е «Податкові зобов'язання з реалізації електричної енергії», додаток 7 «Розрахунок суми акцизного податку з реалізації електричної енергії» та додаток 4 «Обороти, що звільняються від оподаткування, оподатковуються за нульовою або за зниженою ставкою» (за необхідності).

У додатку 7 виробники електричної енергії, на яких покладені спеціальні обов'язки, відображають оподатковувані операції окремими рядками відповідно до періоду виникнення податкових зобов'язань:

оподатковувані операції з реалізації електричної енергії, виробленої виробником електричної енергії, за якою податкові зобов'язання виникають відповідно до п. 216.10 ст. 216 розділу VI Кодексу;

оподатковувані операції з реалізації електричної енергії, виробленої у 2022 році виробником електричної енергії, в частині виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, за якою податкові зобов'язання виникають відповідно до п. 38 підрозділу 5 розділу XX Кодексу.

З метою забезпечення повноти декларування податкових зобов'язань з акцизного податку з реалізації електричної енергії пропонуємо виробникам електричної енергії, на яких покладено спеціальні обов'язки, до внесення відповідних змін до чинної форми декларації акцизного податку подавати додаток 10 до декларації акцизного податку за формою, наведеною у додатку 1 до цього листа.

Запропонована форма містить два розділи:

у розділі I відображаються операції з реалізації електричної енергії, виробленої виробником електричної енергії, за якою датою виникнення податкових зобов'язань є дата підписання акта прийому-передачі електроенергії (п. 216.10 ст. 216 розділу VI Кодексу);

у розділі II відображаються операції з реалізації електричної енергії, виробленої виробником електричної енергії, в частині виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, за якою датою виникнення податкових зобов'язань є дата зарахування (отримання) коштів на банківський рахунок або дата отримання інших видів компенсацій за реалізовану електричну енергію. У графі 5 цього розділу зазначаються суми попередньої оплати (аванс), інших видів компенсації, що одержані у звітних періодах до 01 січня 2022 року та за якою на останній день відповідного звітного періоду не виконанні зобов'язання з постачання електроенергії.

Також пропонуємо платникам акцизного податку з реалізації електричної енергії, у яких податкові зобов'язання виникають відповідно до п. 216.10 ст. 216 розділу VI Кодексу, починаючи із звітного періоду за січень 2022 року, подавати інформацію у вигляді додатка 10 за запропонованою формою (додаток 1 до листа).

Для формування показників додатка 7 «Розрахунок суми акцизного податку з реалізації електричної енергії» у складі декларації акцизного податку доцільним є використання інформації із рекомендованого додатка 10, а саме:

показники граfi 4 додатка 7 повинні відповідати даним граfi 7 розділу I та граfi 9 розділу II додатка 10;

показники граfi 6 додатка 7 повинні відповідати даним граfi 9 розділу I та граfi 11 розділу II додатка 10.

Акцизний податок з пива (розділ А декларації акцизного податку, додаток 1)

Згідно із змінами до п.п. 215.3.1 п. 215.3 ст. 215 розділу VI Кодексу ставка акцизного податку на пиво змінюється з 2,78 гривні за 1 літр на 59,82 гривні за 1 літр 100-відсоткового спирту (з урахуванням індексу споживчих цін за 2020 рік - 5 відс.). Відповідно до абзацу шостого п. 1 розділу II «Прикінцеві положення» Закону № 1914 зміни до п.п. 215.3.1 п. 215.3 ст. 215 Кодексу щодо ставок акцизного податку на алкогольні напої набирають чинності з

першого числа третього місяця з дня набрання чинності цим Законом, тобто з 01 березня 2022 року.

Платники акцизного податку - виробники (імпортери) пива у складі декларації акцизного податку подають до контролюючих органів розділ А «Податкові зобов'язання із спирту етилового та інших спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, пива та продуктів із вмістом спирту етилового 8,5 відсотка об'ємних одиниць та більше», додаток 1 «Розрахунок суми акцизного податку з підакцизних товарів (продукції) (крім транспортних засобів), на які встановлено специфічні ставки акцизного податку (крім операцій, визначених підпунктами 213.1.9, 213.1.11, 213.1.12 пункту 213.1 статті 213 розділу VI Кодексу)» та додаток 4 «Обороти, що звільняються від оподаткування, оподатковуються за нульовою або за зниженою ставкою» (за необхідності).

За звітні періоди січень - лютий 2022 року оподаткування виробленого/ввезеного на митну територію України пива здійснюється за чинною ставкою акцизного податку 2,78 гривні за 1 літр.

Починаючи із звітного періоду за березень 2022 року виробники/імпортери здійснюють оподаткування пива за ставкою акцизного податку 59,82 гривні за 1 літр 100-відсоткового спирту. Зразок заповнення додатка 1 до декларації за новим порядком оподаткування наводиться у додатку 2 до листа.

Нагадуємо, що згідно з п. 120.1 ст. 120 Кодексу неподання або несвоєчасне подання платником податків або іншими особами, зобов'язаними нараховувати і сплачувати податки та збори, податкових декларацій (розрахунків), а також іншої звітності, обов'язок подання якої до контролюючих органів передбачено Кодексом, тягнуть за собою накладення штрафу в розмірах, передбачених цією статтею, за кожне таке неподання або несвоєчасне подання.

Спілкуйся з Податковою службою дистанційно за допомогою сервісу «[InfoTAX](#)»
Інформаційно-довідковий департамент Державної податкової служби України: 0-800-501-007
«Гаряча лінія» ДПС України "Пульс": 0800-501-007 (напрямок «4») Акредитований центр сертифікації ключів:
0-800-501-007 (напрямок «2»), 044-284-00-10, (0462) 77-49-27 Вебсайт ДПС: <https://tax.gov.ua/>
Субсайт Головного управління ДПС у Чернігівській області: <https://ch.tax.gov.ua/>
14000, Чернігів, вул. Ремісника, 11, тел.: (0462) 652-300

